

KLAIPĖDOS LOPŠELIS-DARŽELIS „VOLUNGĖLĖ“

VIDAUS AUDITO DARBO GRUPĖS ATASKAITA

2016-11-11

Klaipėda

2015-2016 m. m. Klaipėdos lopšelyje-darželyje „Volungėlė“ vykdytas įsivertinimas pagal ŠMM patvirtintą „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką“ (2005).

2015 metais lapkričio mėnesį įstaigoje prarastas **Platusis auditas**. Plačiajam auditui atlikti buvo pasirinktos Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimu T2-321 patvirtinto Klaipėdos neformaliojo švietimo mokyklų veiklos išorinio vertinimo tvarkos apraše 3 priede pateiktos sritys, temos ir veiklos rodikliai.

Pirmą kartą interneto svetainėje www.apklausa.lt buvo sukurta nauja anoniminė „Klaipėdos lopšelio-darželio "Volungėlė" plačiojo audito anketa“, kurios kiekvienas iš 46 klausimų (atitinkančių veiklos rodiklius) papildyti pastabomis, t.y. požymių aprašymu. Įstaigos interneto svetainėje www.volungele.lt naujienų dalyje paskelbta anketos vietos internetinė nuoroda, visi įstaigoje dirbantys pedagogai raginti užpildyti anketą iš įstaigos ar namų kompiuterio. Apklausoje internetu dalyvavo 23 įstaigos pedagogai.

Anketiniai duomenys apdoroti ir sukelti į suvestinę, suskaičiuoti rezultatai, iš kurių matyti, kad **geriausiai** įstaigoje vertinami šie veiklos rodikliai:

- 1.1.2. Aplinkos svetingumas, saugumas, estetika;
- 1.1.5. Tradicijos;
- 1.2.1. Tapatumo ir pasididžiavimo mokykla jausmas;
- 2.1.1. Programų atitiktis valstybės nustatytiems kriterijams;
- 2.1.2. Programų tarpusavio dermė;
- 2.1.4. Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams;
- 2.3.1. Ugdomosios veiklos tikslingumas, veiksmingumas, kūrybiškumas, sistemingumas;
- 3.2.2. Vaiko pasiekimų kokybė priešmokykliniame amžiuje;
- 4.2.2. Vaiko asmeninės raiškos tenkinimas;
- 5.3.1. Vadovavimo principai.

Silpniau pedagogų vertinti šie veiklos rodikliai:

- 1.1.3. IUM mikroklimatas;
- 3.1.2. Auklėtojų ir tėvų veiklos dermė skatinant vaiko pasiekimus ir juos vertinant;
- 4.2.4. Vaiko sveikatos stiprinimas;
- 4.2.5. Pagalba specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams.

2015-2016 m. m. (vadovams ir pedagogų metodinei tarybai pritarus) įstaigos **Giluminiam auditui** pasirinktas vienas iš geriausiai Plačiajame audite įvertintų veiklos rodiklių – **2.1.4. Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams**.

Rodiklio iliustracijos ir požymiai („Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“, 2005):

Iliustracijos		Požymiai
4 lygis	2 lygis	
Mokyklos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius, interesus.	Ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.	Ar/kiek ugdymo(si) aplinka atitinka vaikų ugdymosi (taip pat ir specialiųjų) poreikius? Kokiais būdais kuriama ugdymo(si) aplinka, atitinkanti vaikų amžių, poreikius, galimybes?

2016 m. sausio-spalio mėnesiais VAK grupė atliko įstaigos Giluminį auditą: kūrė klausimynus, apibendrino rezultatus, rengė posėdžius, juos protokolavo, atliko stebėjimus, informacijos paiešką ir kt.

Giluminiam auditui (veiklos rodiklio 2.1.4. *Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams* analizei) naudoti šie duomenų rinkimo **metodai**:

- informacinių šaltinių paieška ir analizė;
- klausimynų pedagogams kūrimas;
- pedagogų ir vadovų apklausa (raštu ir žodžiu);
- įstaigos interneto svetainių (www.volungele.lt, <https://www.facebook.com/volungele>) duomenų apžvalga;
- stebėjimas ir faktų fiksavimas.

Giluminiam auditui (veiklos rodiklio 2.1.4. *Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams* analizei) pasirinkti šie **vertinimo šaltiniai**:

1. Informaciniai šaltiniai:
 - a. Burškaitienė R. „*Ugdomosios aplinkos tradicinėje Lietuvos ikimokyklinėje įstaigoje: ekspertinis vertinimas*“, 2011;
 - b. „*Mokymo(si) aplinka XXI amžiuje*“ – Švietimo problemos analizė, 2012 m., Nr.7 (71);
 - c. Švietimo portalo „Emokykla“ skyrius „*Pradinio ugdymo(si) aplinka*“;
 - d. „*Švietimo aprūpinimo standartai*“, 2011;
 - e. Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „*Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai*“;
 - f. „*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa*“, 2014.
2. VAK grupės parengto ir įstaigoje 2016 m. atlikto tyrimo „Aktyviausi veiklos kampeliai grupėse vaikų savarankiškos veiklos metu“ analizė.
3. ŠMM Švietimo aprūpinimo centro rašto inicijuoto ir įstaigoje 2016 m. atlikto pedagoginio tyrimo „Trūkstamos ugdymo(si) priemonės, įgyvendinant ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą ir Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą“ suvestinė.
4. Stebėjimo ir pokalbio metu užfiksuotų faktų analizė, pedagogų savianalizės, įstaigos interneto svetainės.

Giluminio audito (veiklos rodiklis 2.1.4. *Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams*) metu gautų **duomenų pavyzdžiai ir faktai**.

Informaciniuose šaltiniuose radome šiuos reikšmingus ugdymosi aplinką apibudinančius teiginius:

- Ugdymo(si) aplinka suprantama kaip erdvė, kurioje vaikai būna, ugdomi, bendrauja, ir kur nuolat kuriasi tarpusavio santykiai, grindžiami tolerancija.
- Aplinka turėtų būti funkionali, mobili, pritaikyta individualiai ar grupei veiklai, joje pakanka erdvės judėti, ilsėtis ir veikti; įranga ir priemonės atitinka šiuolaikinio ugdymo proceso poreikius ir reikalavimus.
- Aplinka turėtų būti saugi ir higieniška, t. y. darbo ir veiklos vietos turi būti ergonomiškos, tinkamai apšviestos, vėdinamos, nekenksmingos sveikatai, jose palaikoma optimali darbu temperatūra.
- Vaikų buvimo vieta turi būti estetiška: jauki ir skoninga, darni erdvė, daiktų ir spalvų kompozicijos požiūriu, pasizyminti vaikų darbų eksponavimo kultūra.
- Mokymosi aplinka turėtų būti kūrybiška: skatinamas vaikų mąstymo novatoriškumas ir lankstumas, sudaromos sąlygos įžvelgti, pastebėti problemas, mąstyti, eksperimentuoti,

išgyvenant kūrybos ir atradimo džiaugsmą, ugdomas palankumas naujumui, savitumui, lavinama vaizduotė, žadinamas jautrumas, smalsumas, atvirumas sau ir kitiems.

- „Priešmokyklinio ugdymo bendroje programoje“ (2014) teigiama, kad „10. **Ugdymo ir ugdymosi aplinka** padeda siekti priešmokyklinio ugdymo tikslo:

10.1. pripažįstamas ir gerbiamas kiekvienas vaikas, nepaisant jo ugdymosi galių, lyties, rasės, tautybės, šeimos socialinio statuso ir kt.;

10.2. kuriami šilti, bendradarbiavimu grįsti vaikų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų ir kitų mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, tėvų (globėjų), kitų vaiko artimųjų santykiai, užtikrinantys emociškai palankią aplinką, puoselėjami ir kuriami gyvenimo grupėje ritualai, tradicijos;

10.3. sudaromos galimybės vaikui veikti savarankiškai, pačiam rinktis reikiamas priemones, veiklą, žaidimų draugus;

10.4. sudaromos sąlygos skleisti kiekvieno vaiko kritiniam ir kūrybiniam mąstymui, kūrybiškumui, patirti kūrybos ir atradimo džiaugsmą ir sėkmę; vaikai skatinami spręsti problemas, reikšti savo nuomonę ir ją pagrįsti, dalytis savo išvalgomis su bendraamžiais ir suaugusiais;

10.5. ugdymo ir ugdymosi aplinkoje yra **pakankamai įvairių ugdomųjų priemonių** (prireikus – specialiųjų mokymo priemonių ir (ar) techninės pagalbos priemonių), skatinančių aktyvią vaiko veiklą, jo smalsumą, kūrybiškumą, vaizduotę;

10.6. baldai, įranga ir ugdymo priemonės, aplinka (grupės erdvė, kitos patalpos, žaidimų, sporto aikštelės) yra patraukli, estetiška, patogi, saugi;

10.7. aplinkoje yra įrangos ir ugdymo priemonių, pritaikytų ir berniukams, ir mergaitėms.“

- Technologiškai turtinga mokymo(si) aplinka laikytina tokia aplinka, kurioje į ugdymo turinį yra integruota technologijomis grindžiama veikla. Šiuolaikinė mokymo(si) aplinka turėtų teikti galimybę naudotis įvairiomis IKT: nešiojamaisiais kompiuteriais, daugialypės terpės įranga, be laido interneto prieiga, interaktyviosiomis lentomis ir pan.
- Tarptautiniai tyrimai rodo, kad mokymo(si) aplinka daro didžiulę įtaką vaikų, mokinių pasiekimams.
- Palankios sąlygos ugdomajai aplinkai įgyvendinti įmanomos tik tuomet, kai užtikrinami patys svarbiausi komponentai, t.y. pedagogo kūrybiškumas (neatskiriant kompetentingumo), tėvų sąmoningumas, tarpinstitucinis, asmeninis ir kt. bendradarbiavimas bei valstybės parama.

VAK grupė paruošė anketą pedagogams „**Aktyviausi veiklos kampeliai grupėse vaikų savarankiškos veiklos metu**“ ir išdalino į 11 grupių. Įstaigoje buvo atliktas penkis darbo dienas trukęs pedagoginis tyrimas. Sugrįžo 10 užpildytų anketų. Galima pasidžiaugti, kad 80% respondentų į VAK grupės prašymą atlikti tyrimą pažiūrėjo atsakingai ir užpildė visas lentelės grafas. Kadangi tyrimas buvo anoniminis, neaišku, kodėl tyrimo nedalyvavo vienos grupės pedagogai.

Tyrimo metu nustatyta, kad grupėse vaikai naudoja mobiliai sukurtas ir kūrybiškai pritaikytas erdves. Pavyzdžiui, vaidinimų namelis, kilimas, stalai, šalia knygų lentynų, šviesos stalai, virtuvėlės, šeimos, lėlių, mašinų ir konstravimo kampeliai, rūbinė.

Pedagogai formoje pažymėjo savaitės metu pastebėtas šias vaikų savarankiškose veiklose pasirenkamas priemones: minkštos odinės pagalvėlės, kinetinis smėlis, mašinėlės, garažai, virtuvėlės, karoliukai, akmenukai, konstruktoriai, knygos, stalo žaidimai, gyvūnų figūrėlės, indeliai, gamtinė medžiaga, flanelinės lentos, magnetinės dėlionės ir kt.

Anketoje buvo klausiama, kaip dar galima būtų patobulinti aplinką ir ką dar įsigyti. Pedagogai nurodė šias priemones: *vaikiški lėlių baldeliai, įvairių spalvų kinetinis smėlis, talpos vandens žaidimams, laipiojimo čiuožyklos, lėlės ir personažų kostiumai teatrinei veiklai ir pan.* Vyresnių vaikų grupių pedagogai užrašė šias priemones: *šviesos stalų rėmelis-apsauga, prijuostės virtuvėlei, kompletas*

gydytojo siužetiniam žaidimui, lauko žaislai, stambių detalių dėlionės, smėlio piltuvėliai žaidimams ir pan.

Iš anketų duomenų matyti, kad įstaigoje savarankiškai žaidžiantys vaikai išnaudoja visas grupės erdves, naudoja daug pasirinktų laisvai prieinamų priemonių, vaikų grupių aplinkos yra turtingos priemonėmis, jos atitinka vaikų amžių ir interesus.

VAK grupė nustatė, kad kai kuriems pedagogams trūksta žinių įvardinant konstruktorius. Mažyliams ugdantys pedagogai nurodė, kad naudoja Lego konstruktorius ir smulkius daiktus (gintariukus, akmenukus, karoliukus). Tikėtina, kad tai yra apsirikimas. Maži vaikai turėtų žaisti su Duplo konstruktoriais (kurių detalės yra didesnės) ir smulkius daiktus žaidimams gali naudoti tik organizuotoje, suaugusio prižiūrime veikleje, o ne savaiminėje, laisvai pasirinktoje (būtent apie tokią buvo klausama anketoje).

ŠMM Švietimo aprūpinimo centro rašto inicijuoto ir įstaigoje 2016 m. atlikto pedagoginio tyrimo „**Trūkstamos ugdymo(si) priemonės, įgyvendinant Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą ir Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą**“ suvestinėje buvo apibendrinti įstaigos pedagogų pageidavimai, išskirtos šios potėmės:

- ankstyvojo amžiaus vaikų literatūra su vaizdinėmis priemonėmis (siūloma leidinio mažyliams idėja su demonstracinių priemonių priedu),
- ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymo užduotys ir veiklų idėjos (siūloma iliustruotos metodinės knygos idėja),
- priemonės skirtos meninės kompetencijos ugdymui (siūloma konkrečių didaktinių priemonių, ypač vaizdo įrašų, muzikos rašto bei teatrinei veiklai tinkančių kaukių leidybos idėjos ir kt.),
- priemonės pažinimo kompetencijai ugdyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėje (siūloma platesnis tyrinėjimo priemonių, teminių plakatų, kortelių, loto, domino žaidimų bei metodinių rekomendacijų ikimokyklinio ugdymo pedagogams ir kt. idėjos).

VAK grupė nusprendė tirti, **ar įstaiga atitinka nurodytus ikimokyklinės įstaigos patalpų įrengimo reikalavimus**. Stebėjimo metu užfiksuotų faktų analizė parodė, kad yra trūkumų išpildant naujose Higienos normose (2016) paskelbtus 31, 36 ir 47 punktus. Pavyzdžiui,

- sporto salės langai ir lempos nėra tinkamai apsaugotos (31. *Jei ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo vietoje įrengta kūno kultūros salė ir joje žaidžiama su kamuoliu, salės langai ir šviestuvai turi būti apsaugoti nuo atsitiktinių smūgių*);
- ne visi įstaigoje esantys elektros lizdai tinkamai uždengti (36. *Grupių patalpose / erdvėse, kūno kultūros ir (ar) muzikos salėje (jei įrengta) (toliau – ugdymo patalpos) elektros lizdai vaikams prieinamose vietose turi būti uždengti specialiomis apsaugos priemonėmis*);
- Lego žaidimų kambaryje atstumai tarp kompiuterių nėra tinkami (47.4. *atstumas tarp monitoriaus su katodinių spindulių kineskopu užpakalinio paviršiaus ir kito monitoriaus ekrano turi būti ne mažesnis kaip 2 m, tarp monitorių ekranų šoninių paviršių – ne mažesnis kaip 1,2 m*).

Pokalbiai su vadovais ir stebėjimai leidžia konstatuoti, kad 2016 m. įstaigoje buvo atlikta daug aplinką gerinančių darbų. Pavyzdžiui, įstaigos kieme pastatyti nauji žaismingi suoleliai, pažinimo medis, smėlio žaidimų kampelis, spyruoklinės sūpynės, gėlių ir javų darželiai, panaikintos senos pavėsinės ir kt. Grupėse („Drevinukai“, „Gintariukai“) keistos grindys, („Karpiniukai“, „Žiedynėlis“) keistas apšvietimas, „Molinukų“ grupėje pakeisti virtuvės baldai ir inventoriaus spintos ir kt. Ypač daug

bendruomenės susitelkimo ir kolektyvo pastangų pareikalavo 3 darželio grupių sanitarinių patalpų remontas.

Iš 2016 metų sausio mėn. direktorės pavaduotojai ugdymui Z.Bulsienei pateiktų pedagogų savianalizių (grafos „Sukurta didaktinė medžiaga, ugdymo priemonė“ ir „Dalyvavimas ugdymo priemonių parodoje“) apžvalgos ir interneto svetainės www.volungele.lt duomenų matyti, kad įstaigos pedagogai yra aktyvūs vaikų poreikiams tinkamų ugdymo priemonių kūrėjai, parodų dalyviai, rašantys straipsnius patirties skleidėjai.

Išvados, tobulinimo žingsniai.

- Atlikdama Giluminį auditą VAK grupė nustatė, kad Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungėlė“ vidinė ir išorinė ugdymo(si) aplinka atitinka vaikų ugdymosi poreikius. Tai pat matome tobulinimo rezervų. Ypač susijusių su lauko aplinkos gerinimu, kurio nepavyksta įvykdyti be savivaldybės dotacijų (*pavyzdžiui, įstaigos teritorijos tvorų ir lauko plytelių keitimui nepakanka gaunamų lėšų*). Perspektyvoje lauko aikštynai galėtų pasipildyti sportinių kliūčių ruožu, įrengta vaikiško krepšinio aikštele, jaunesniems vaikams skirtais kompleksiniais lauko įrengimais ir kt.
- Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungėlė“ bendruomenė telkia daug pastangų, kuriami vaikų amžių, poreikius, galimybes atitinkančią ugdymo(si) aplinką. Pavyzdžiui, savo jėgomis pedagogų kuriamos priemonės, paramos skirstymo komisija tikslingai skirsto 2% rėmimo lėšas, pritraukiama tėvų geranoriška parama, savivaldybės lėšos, tikslingai skirstomos ikimokyklinuko ir priešmokyklinuko „krepšelių“ dotacijos ir kt. Įstaigoje vaikai noriai žaidžia savarankiškai, randa pakankamai daug jų žaidimams tinkamų priemonių ir žaislų (VAK gr. atlikto tyrimo rezultatai). Tinkamai aprūpintos sporto ir muzikos salės, logopedo, šiaudų ir Lego kambarėliai; jų priemonių atnaujinimui kiekvienais metais skiriamos lėšos. Įstaigos vidinė aplinka yra išpuoselėta ir savita.
- Atlikdama Giluminį auditą VAK grupė konstatavo, kad 2016 m. įstaigos pedagogai sistemino ir apibendrino savo patirtį, ją skelbė šalies spaudoje ir interneto portaluose, įstaigos interneto svetainėse: su metodine priemone „Ženkilai ir simboliai vaikų meninėje veikloje“ dalyvavo šalies kvalifikacijos tobulinimo renginyje Metodų mugėje „Žaidimų vaivorykštė“ (konkurse užėmė 2 vietą), interneto portale www.ikimokyklinis.lt paskelbė autorinius straipsnius „Kuriamė ir žaidžiamė su gintarėliais“ (2016-04-11), „Smagūs pirštukų žaidimai lavina ne tik motoriką, bet ir kalbą“ (2016-11-04), specialiaame periodiniame leidinyje „Žvirblių takas“ publikavo straipsnius „Žaidimais grįstas etnomuzikinis ugdymas darželyje“ (2016 Nr.2), „Priemonių įvairovė muzikinėje ikimokyklinuko veikloje“ (2016 Nr.4).
- VAK grupė išvelgė, kad įstaigos darbuotojai turi viziją kaip kurti atitinkančią vaikų ugdymosi poreikius ugdymo(si) aplinką. Pavyzdžiui, 2016 m. pedagogai dalyvavo tyrime „Trūkstamos ugdymo(si) priemonės, įgyvendinant Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą ir Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą“, vadovai strategavo įstaigos patalpų higieninių sąlygų pagerinimą ir kt. Įstaigos pedagogai kryptingai siekia tapti šiuolaikiška ugdymo įstaiga: grupės kompiuterizuotos, įrengtas internetas, muzikos salėje įrengtas stacionarus projektorius ir ekranas ir pan. Perspektyvoje reikėtų kiekvienai grupei įsigyti kompiuteriui tinkančias mobilias garso kolonėles, mobilią interaktyvią lentą ir specialias edukacinių žaidimų programėles, dalyvauti interaktyvių lentų naudojimo mokymuose.

2016 m. lapkričio mėn. atlikto Plačiojo audito rezultatai (82.6% respondentų įvertino 4 lygiu, 17.4% – 3 lygiu) ir 2016 m. atlikto Giluminio audito išvados rodo, kad įstaigos veiklos rodiklis 2.1.4. *Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams* atitinka 4 lygį.